

รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

A Model for Developing Digital Competence of Students in the Social Studies Curriculum in the Process of Organizing Social Studies, Religion and Culture Learning

ประสาธ จุมพล
มหาวิทยาลัยพะเยา, ประเทศไทย

Prasat Chumphon
University of Phayao, Thailand.
E-mail: Spn010325@gmail.com

Received: 19 December 2024; Revised: 21 December 2024; Accepted 27 December 2024
© The Author(s) 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีวิธีดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา จำนวน 160 รูป/คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษา มาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วย ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 รูป/คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและวิเคราะห์ข้อมูลด้วย การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1. สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้ดิจิทัลอยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก 2. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา พบว่า หลักสูตรควรสนับสนุนให้มีการสร้างความรู้ความเข้าใจ มีการจัดอบรม ประชาสัมพันธ์ความรู้ให้แก่นักศึกษา มีการจัดตั้งทีมงานที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัล รวมทั้งมีการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

คำสำคัญ: สมรรถนะดิจิทัล, นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา , กระบวนการจัดการเรียนรู้

Abstract

This research aimed to study the competence and guidelines for developing digital competence of social studies teaching students in the learning process of social studies, religion, and culture. The research methodology consisted of 2 steps. Step 1: Study of digital

competence of social studies teaching students. The sample consisted of 160 social studies teaching students. The instrument used was a student digital competence questionnaire with a 5-level rating scale. Data was analyzed with means and standard deviations. Step 2: Study of guidelines for developing digital competence of students. The informants consisted of 5 experts who were selected by purposive sampling. The instrument used was an interview form on guidelines for developing digital competence of students in the learning process of social studies, religion, and culture. Data was analyzed with content analysis. The research results found that 1. The digital competence of students in the Social Studies Teaching Program is at a high level overall. When considering each aspect, it was found that the aspect with the highest average value was digital literacy at a high level, and the aspect with the lowest average value was digital usage at a high level. 2. Guidelines for developing digital competence of students in the social studies teaching curriculum found that the curriculum should support the creation of knowledge and understanding, organize training, disseminate knowledge to students, establish a team with expertise in digital technology, and supervise, monitor, and promote the use of digital technology.

Keywords: Digital Competencies, Social Studies Teaching Course Students, Learning Management Process

1. บทนำ

ปัจจุบันโลกได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม นวัตกรรม และความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีอย่างฉับพลัน (Disruptive technology) นอกจากจะส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ ยังส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต ของประชาชนทั่วโลก เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการบริหารและจัดการ โลกเริ่มเข้าสู่ยุคระบบเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัลที่เทคโนโลยีดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงเครื่องมือสนับสนุน การทำงานเฉกเช่นที่ผ่านมา แต่หลอมรวมเข้ากับชีวิตคนอย่างแท้จริง และเปลี่ยนโครงสร้างรูปแบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และกระบวนการทางสังคมอื่น ๆ รวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไปอย่างสิ้นเชิง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ดังนั้น ประเทศไทยจึงต้องเร่งนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาประเทศ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นองค์ประกอบสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 ด้วยการตระหนักถึงความจำเป็น และการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล รัฐบาลไทยจึงได้ประกาศใช้นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2562 – 2580) เพื่อสร้างระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ, 2562) รวมทั้งได้กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมคุณภาพด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล และ ยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนากำลังคนให้พร้อมเข้าสู่ยุคเศรษฐกิจและสังคมดิจิทัล ซึ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางดิจิทัลเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลได้อย่างสร้างสรรค์ให้ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนวัยทำงานทุกสาขาอาชีพ ให้มีความสามารถในการสร้างสรรค์และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างชาญฉลาดในการประกอบอาชีพ เพื่อนำไปสู่การสร้างและจ้างงานที่มีคุณค่าสูงในยุคเศรษฐกิจและสังคมที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อน (สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า บุคลากรนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาควรได้รับ

การพัฒนาด้านสมรรถนะดิจิทัล หากไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนี้ ย่อมส่งผลกระทบต่อการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียน อีกทั้งยังส่งผลกระทบวงกว้างในการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพชีวิต และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์สามารถอยู่ในสังคม และพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติได้ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล ของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน อันจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดย แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา

การศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย มีขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1.1 ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย โดยนำกรอบแนวคิดมาจากสำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2562) ได้กำหนดกรอบสมรรถนะดิจิทัลของประเทศไทยไว้ 4 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการรู้ดิจิทัล
- 1.2 ด้านการใช้ดิจิทัล
- 1.3 ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล
- 1.4 ด้านการปรับตัวสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล

1.2 ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษานักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 360 รูป/คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาผู้สอนในสถานศึกษา หลักสูตรการสอนสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ปีการศึกษา 2567 จำนวน 160 รูป/คน ได้มาจากการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดย การเปิดตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (1970, อ้างถึงใน สิริพร เชาว์ชัย, 2561) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยคำนวณเทียบสัดส่วนนักศึกษา

หลักสูตรการสอนสังคมศึกษา

1.3 ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา

การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในสถานศึกษา หลักสูตรการสอนสังคมศึกษา มีขอบเขตดังนี้

2.1 ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 โดยเลือกจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในแต่ละด้านมาเป็นกรอบในการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในสถานศึกษา หลักสูตรการสอนสังคมศึกษา การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 1

2.2 ขอบเขตกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลหรือการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา จำนวน 5 รูป/คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

1. ผู้บริหารการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษมีประสบการณ์ในการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และทำงานกำกับดูแลกลุ่มงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 1 คน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโททางการศึกษาหรือเทียบเท่า มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ มีประสบการณ์ในการบริหารมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน
3. ศึกษานิเทศก์ ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านสมรรถนะดิจิทัล มีวิทยฐานะไม่ต่ำกว่าชำนาญการพิเศษ และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน
4. ครูที่ปฏิบัติงานการสอนสังคมศึกษาในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน
5. นักวิชาการด้านการศึกษาที่ปฏิบัติงานทางด้านการส่งเสริมเทคโนโลยีดิจิทัล และมีประสบการณ์การทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน

2.3 ขอบเขตตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา

การแปลผลคะแนนสำหรับการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชา

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ๕ ระดับแล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย(MEAN) โดยใช้เกณฑ์การประเมินค่า ๕ ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด: หน้า 99 - 100) ได้แก่

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑ - ๕.๐๐	หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๑ - ๔.๕๐	หมายถึง เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๑ - ๓.๕๐	หมายถึง เห็นด้วยปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๑ - ๒.๕๐	หมายถึง ไม่ค่อยเห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๕๐	หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่วิเคราะห์ได้มาแปลความหมายและวิเคราะห์ร่วมกับค่าเฉลี่ยโดยผู้วิจัยใช้หลักการแปลความหมายของชูศรี วงศ์รัตน์ที่กล่าวว่าค่าเฉลี่ยจะต้องแปลควบคู่กับค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพราะถ้าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีน้อยหรือใกล้ ๐ (ศูนย์) หมายความว่าข้อมูลนั้นมีการกระจายน้อยแต่ถ้าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าสูงแสดงว่า ค่าเฉลี่ยมีคะแนนกระจายมากตามค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยได้กำหนดค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ชูศรี วงศ์รัตน์: หน้า85) ดังนี้

๐.๐๐-๐.๗๐	หมายถึง มีการกระจายน้อย
๐.๗๑-๑.๐๐	หมายถึง มีการกระจายปานกลาง
มากกว่า ๑.๐๐	หมายถึง มีการกระจายมาก

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา พบว่า ระดับสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการรู้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการปรับตัวสอดคล้อง ความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล อยู่ในระดับมาก และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้ดิจิทัล อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการรู้ดิจิทัล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการระมัดระวังในการใช้ข้อความหรือถ้อยคำที่ทำให้ผู้อื่นเสียหายบนโลกออนไลน์ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการใช้โปรแกรมป้องกันการโจรกรรมข้อมูล หรือการคุกคามทางไซเบอร์ เช่น โปรแกรมป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์, โปรแกรมป้องกันสปายแวร์ เป็นต้น อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการใช้ดิจิทัล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถใช้เครื่องมือออนไลน์ในการประชุมทางไกลแบบออนไลน์ เช่น Google Meet, Microsoft Team, LINE Meeting ได้ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถ สร้างสรรค์ผลงาน การสร้างงานนำเสนอ สร้างรูปภาพหรือวิดีโอ ด้วยโปรแกรมหรือแอปพลิเคชัน เช่น Adobe Photoshop, Canva, Movie Maker ได้อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถตัดสินใจคัดเลือกสื่อจาก Youtube เพื่อเลือกวิดีโอนำมาใช้ในการจัดการสอนได้อย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดจากการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลหรือโปรแกรมต่าง ๆ ได้ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการปรับตัวสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สามารถแสวงหาความรู้และสื่อการสอนใหม่ ๆ ผ่านอินเทอร์เน็ตเพื่อนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักสูตรมีการจัดอบรมให้นักศึกษาสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัล ของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ดังนี้

2.1 ด้านการรู้ดิจิทัล พบว่า หลักสูตรควรมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการถ่ายทอดให้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา และควรมีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันข้อมูลส่วนตัว การป้องกันการคุกคามทางไซเบอร์ให้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาผ่านช่องทางต่าง ๆ การสร้างความตระหนักให้นักศึกษา ปฏิบัติตามมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ การใช้โปรแกรมที่ไม่ละเมิด ลิขสิทธิ์และการปฏิบัติตามแนวทาง PDPA เพื่อป้องกันความปลอดภัยส่วนบุคคล

2.2 ด้านการใช้ดิจิทัล พบว่า หลักสูตรควรมีการพัฒนาความรู้และทักษะในด้านดิจิทัล โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาหรือพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความรู้ด้านการใช้เครื่องมือดิจิทัล นอกจากนั้นควรมีการจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการจัดประกวดผลงานสื่อและนวัตกรรมของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา และมีการเผยแพร่ผลงานที่ได้รับรางวัลผ่านทางช่องทางต่าง ๆ ส่งเสริมให้นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาผลิตสื่อและนวัตกรรมเพื่อเผยแพร่ในคลังสื่อ เทคโนโลยีดิจิทัลบนเว็บไซต์ของคณะหรือหลักสูตร

2.3 ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล พบว่าหลักสูตร ควรมีการสร้างทีมงาน บุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของหลักสูตรเพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาเมื่อเกิดปัญหาทางเครื่องมือดิจิทัล สนับสนุนให้มีการมีกิจกรรมจัดฝึกอบรมพัฒนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัลเพื่อให้ก้าวทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

2.4 ด้านการปรับตัวสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล พบว่า หลักสูตร ควรมีการสนับสนุนวิทยากรจากหน่วยงานภายนอกที่มีความรู้ ความสามารถมาให้ความรู้แก่บุคลากรและนักศึกษา มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลภายหลัง การดำเนินงานการพัฒนาบุคลากรและนักศึกษา ด้านดิจิทัล และควรมีการจัดทำโครงการในการจัดสรร ทรัพยากรด้านดิจิทัลที่จำเป็นในการพัฒนานักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา เพื่อให้นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาด้านดิจิทัลอย่างเต็มที่

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก หลักสูตรได้ให้ความสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา มีการจัดโครงการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ พัฒนา นักศึกษาด้านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการบริการข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา เพื่อส่งเสริมและพัฒนา นักศึกษาในด้านสมรรถนะดิจิทัล มีการสร้างความตระหนักด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ แก่นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกณิชา ศิริศักดิ์ (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การวิจัยหลักสูตรวิชาชีพครูเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า นิสิตครูมีระดับสมรรถนะดิจิทัลอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของมะยุรีย์ พิทยาเสนีย์, สุภาณี เส่งศรี, และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ (2563) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาสมรรถนะเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะทางเทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษาครูอยู่ในระดับดีทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเมษา นวลศรี และกุลชาติ พันธวรกุล (2565) ที่ได้ทำวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมีสมรรถนะดิจิทัลอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่าทุกองค์ประกอบอยู่ในระดับสูงเช่นกัน เนื่องจากนักศึกษาครูในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏมีการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลต่าง ๆ ในการประชุมอบรม การจัดการเรียนการสอนผ่านระบบออนไลน์ เป็นต้น จึงเป็นเหตุผลสำคัญทำให้นักศึกษาครูมหาวิทยาลัยราชภัฏมีสมรรถนะดิจิทัลอยู่ในระดับดี

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา พบว่า

2.1 ด้านการรู้ดิจิทัล หลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษา ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ ให้แก่นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องการรู้ดิจิทัล และหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษาควรมีการเผยแพร่ความรู้ ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางการป้องกันข้อมูลส่วนตัว การป้องกันการคุกคามทางไซเบอร์ผ่านช่องทางต่าง ๆ ของหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษา นอกจากนี้หลักสูตรควรสร้างความตระหนักให้นักศึกษาปฏิบัติตามมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ ส่งเสริมการใช้โปรแกรมที่ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษามีการใช้เทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเป็นประจำทุกวัน และเนื่องจากปัจจุบันมีอาชญากรรมทางไซเบอร์และมีข้อมูลที่น่านำไปสู่การถูกหลอกลวงในโลกออนไลน์ได้ ดังนั้น นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาควรตระหนักในเรื่องการรักษาความมั่นคง ปลอดภัยทางไซเบอร์เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้นทางไซเบอร์ ทั้งนี้ เนื่องจากหลักสูตรได้เน้นให้นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของตนเองเพื่อที่จะได้นำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม มาเผยแพร่

ให้กับผู้เรียนในเรื่องของการรู้ดิจิทัล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริยวัฒน์ เกลิมกิจ (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการอาชีวศึกษาอาชีวศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี แนวทางพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ถูกต้องอย่างต่อเนื่องไม่ขัดต่อ กฎหมาย จริยธรรม จรรยาบรรณและเกิดความปลอดภัยในการใช้งาน ควรศึกษาถึงข้อดี ข้อเสีย และ ผลกระทบที่เกิดขึ้น จากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งเรื่องการใช้โปรแกรมที่มีใบอนุญาตซอฟต์แวร์ที่ถูกต้อง รวมไปถึง ศึกษาความรู้เกี่ยวกับเรื่องลิขสิทธิ์และการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบต่อ สังคม และยังศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2563) ที่ได้ กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การพัฒนาดิจิทัลเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนา โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทุกหน่วยงานและสถานศึกษา ที่ได้กล่าวว่า สถานศึกษา ควรมีการกำหนดมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ (Cyber security) ภายในสถานศึกษา และ ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ในการเตือนภัย แก้ปัญหา ให้คาปรึกษาและ ประสานงานระหว่างหน่วยงานการศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 2 สร้าง โอกาสความเสมอภาคและความเท่าเทียม ทางการศึกษาด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ได้กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงและใช้กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับการใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการศึกษา และจัดหาสื่อสาระเผยแพร่ความรู้ เช่น กฎหมายลิขสิทธิ์ เป็นต้น

2.2 ด้านการปรับตัวสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล หลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษา ควร มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลภายหลังการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษาด้านดิจิทัล และควรมีการ จัดทำโครงการในการจัดสรรทรัพยากรด้านดิจิทัลที่จำเป็นในการพัฒนานักศึกษาเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการ พัฒนาด้านดิจิทัลอย่างเต็มที่ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากมีงบประมาณและทรัพยากร เครื่องมือทางดิจิทัลไม่เพียงพอ จึงทำให้นักศึกษาไม่สามารถเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลได้ และควรได้รับการพัฒนาและกำกับ ติดตามเรื่องการใช้งานดิจิทัลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางด้านดิจิทัล อย่างเต็มที่ ซึ่งสอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2560) ที่ได้กล่าวว่า สถานศึกษาควรมีการบริหารจัดการ โครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อสนับสนุน อย่าง เพียงพอ เช่น Hardware, Software, Network และเครือข่ายไร้สายต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถ พัฒนาศักยภาพด้านดิจิทัลอย่างเต็มที่ นอกจากนั้นหลักสูตรควรจัดให้มีระบบการกำกับ ติดตามและการให้ คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ ICT ของทั้งอาจารย์และนักศึกษาทุกคนว่าสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไป ตามนโยบายอย่างถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562) ที่ได้กล่าวว่า ควรมีการ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็น การปรับปรุงและ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับสำนักงานข้าราชการพลเรือน (2562) ที่ได้ กล่าวว่า ผู้บริหาร สถานศึกษาควรมีการติดตาม กระตุ้นและให้การสนับสนุนการดำเนินงานทางด้านดิจิทัลอย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง นอกจากนั้นจะต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบหลักในการสร้าง บรรยากาศการเรียนรู้การสอนแบบ ดิจิทัลที่ร่วมกระตุ้น ผลักดันให้เกิดการพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลและสร้างการเปลี่ยนแปลงในองค์กร

2.3 ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล หลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษา ควรมีการสร้างทีมงาน บุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษา เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือให้นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาเมื่อเกิดปัญหาทางเครื่องมือดิจิทัลให้ครบ นอกจากนั้นควรสนับสนุนให้นักศึกษาเข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะ และความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัลเพื่อให้ก้าวทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษามีการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนทุกวัน ดังนั้น นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาจึงต้องเผชิญปัญหาเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือดิจิทัล หลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษา และสถานศึกษาจึงควรมีการส่งเสริมให้นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษามีความรู้ ทักษะและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือดิจิทัลในเบื้องต้นได้อย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับจิณณวัตร ปะโคทั้ง (2561) ที่ได้กล่าวว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรมีทีมเทคโนโลยีที่เป็นพี่เลี้ยงในการจัดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อให้บุคลากรเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีและช่วยแก้ไขปัญหาด้านเทคโนโลยีได้ ซึ่งสอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่มซ้อย (2562) ที่ได้กล่าวว่า ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหรือบุคคลที่รับผิดชอบระบบเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาเพื่อช่วยในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้เครื่องมือดิจิทัลของครู และสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ที่ได้กล่าวว่า ควรส่งเสริมครูในการเข้ารับการอบรมพัฒนาด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเปิดโอกาสให้ครูได้เลือกรับการพัฒนามตามความสนใจและความต้องการของตนเอง

2.4 ด้านการใช้ดิจิทัล หลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษา ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้แก่ นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาหรือพัฒนาผู้ปฏิบัติงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีการศึกษามีการพัฒนาความรู้และทักษะในด้านดิจิทัล นอกจากนั้นหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษาควรมีการจัดเวทีเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการจัดประกวดผลงานสื่อและนวัตกรรมของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา และมีการเผยแพร่ผลงานที่ได้รับรางวัลผ่านทางช่องทางต่าง ๆ ของหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลดาวัลย์ เจริญศิริ และเตือนใจดลประสิทธิ์ (2565) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง บทบาทนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในยุคดิจิทัลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ที่ได้กล่าวว่า นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาควรได้รับการอบรมเชิงปฏิบัติการโดยจัดทั้งภายในและส่งเสริมเข้าร่วมการอบรมภายนอก มีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพภายในโรงเรียน สร้างทีมงานแบบนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาผู้ช่วยเพื่อนนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา จัดเวทีการประชุม วิชาการและมีการจัดอบรมภายในและภายนอกสถานศึกษาและการใช้เทคโนโลยีอย่างปลอดภัยและมีความรับผิดชอบต่อสังคม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกร ถือธรรม (2564) ที่ได้ทำวิจัยเรื่อง การศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านดิจิทัลของบุคลากรสำนักบริหารและพัฒนาวิชาการมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ได้กล่าวว่า ควรมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนความรู้และผลงานระหว่างนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปพร้อมกัน

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ด้านการรู้ดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น หลักสูตรควรให้ความสำคัญในการสร้างความตระหนักให้นักศึกษาปฏิบัติตามมาตรการรักษา ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อป้องกันความปลอดภัยส่วนบุคคล นอกจากนั้นหลักสูตรควรส่งเสริมการตรวจสอบรายการด้านไอทีภายในองค์กร เพื่อเตรียมรับมือกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ และส่งเสริมให้นักศึกษาพัฒนาตนเองอยู่ เสมอโดยการเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการรู้ดิจิทัล

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ด้านการปรับตัว สอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัล มีค่าเฉลี่ยมาก หลักสูตรควรให้ความสำคัญในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ภายหลังการดำเนินงานการพัฒนานักศึกษาด้านดิจิทัล และควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งโครงการใน คณะ เพื่อจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นในการพัฒนาตนเองของนักศึกษาได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเต็มที่

1.3 จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือดิจิทัล หลักสูตรควรให้ความสำคัญในการสร้างทีมงาน บุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีดิจิทัลของหลักสูตร เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อเกิดปัญหาทาง เครื่องมือดิจิทัล ควรสนับสนุนให้นักศึกษาเข้ารับการอบรมพัฒนา ประชุมเชิงปฏิบัติการเพิ่มความรู้ ความสามารถ ทักษะและความเชี่ยวชาญด้านดิจิทัลเพื่อให้ก้าวทันความก้าวหน้าของเทคโนโลยี

1.4 จากผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ด้านการใช้ดิจิทัล เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น หลักสูตรควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะความรู้ด้านการ ใช้เครื่องมือ ดิจิทัลแก่นักศึกษา และควรส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมการประกวดผลงานสื่อและนวัตกรรมของ นักศึกษา มีการเผยแพร่ผลงานที่ได้รับรางวัลผ่านทางช่องทางต่าง ๆ และควรส่งเสริมให้นักศึกษาผลิตสื่อและ นวัตกรรมเพื่อเผยแพร่ในคลังสื่อเทคโนโลยี ดิจิทัลบนเว็บไซต์ของคณะหรือสาขาวิชา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรอื่น อาทิ การสอนภาษาอังกฤษ การสอน ภาษาไทย มหาวิทยาลัยสงฆ์ ในกลุ่ม 4 กลุ่มการจัดการศึกษาทางปัญญา เป็นต้น

2.2 ควรศึกษารูปแบบในการส่งเสริมสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษา

7. องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษา หลักสูตรการสอนสังคมศึกษาในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมผู้ศึกษาได้ สรุปเป็นองค์ความรู้ เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถนะดิจิทัลของนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ประกอบด้วยสมรรถนะ 4 ด้าน คือ 1) ด้านการรู้ดิจิทัล 2) ด้านการใช้ดิจิทัล 3) ด้านการแก้ปัญหาด้วยเครื่องมือ ดิจิทัล 4) ด้านการปรับตัวสอดคล้องความเปลี่ยนแปลงดิจิทัลในกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ด้วยการ 1) ออกแบบเนื้อหา (Content Design) เพื่อให้เนื้อหาเกิดการเรียนอย่าง

สร้างสรรค์ไม่เน้นรายละเอียดเชิงวิชาการมากเกินไป มีความทันสมัย ใช้ภาษาเหมาะสมมีความยืดหยุ่นของเนื้อหาและเวลาจะทำให้การจัดการเรียนการสอนเกิดความน่าสนใจขึ้น 2) ออกแบบกิจกรรม (activities Design) เพื่อให้เป็นแนวทางในการแสดงออก ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับเพศ อายุ และวัยมีความสร้างสรรค์ กระตุ้นให้เด็กคิดเป็น มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมด้วย และ 3) ออกแบบกระบวนการสื่อสาร (communication Design) เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพเข้าใจสอดคล้อง และเกิดความคิดรวบยอด ต้องมีภาพและเสียงประกอบ ให้ผู้เรียนเกิดการสื่อสารและเข้าใจไม่น่าเบื่อหน่าย แม้ว่าเทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทอย่างมาก แต่การอบรมสั่งสอนของครูในด้านคุณธรรม จริยธรรม เทคโนโลยีไม่อาจทดแทนได้เสมือนจริง

8. เอกสารอ้างอิง

- กณิชา ศิริศักดิ์ และดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ. (2563). การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะดิจิทัลสำหรับ
นักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา, *An Online Journal of Education*, 15(2), 1-11.
- จินณวัตร ปะโคทั้ง. (2561). *ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลสำหรับผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ*. ศิริธรรมออฟเซต.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2560). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 13). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- มะยุรีย์ พิทยาเสนีย์, สุภาณี เส่งศรี, และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์. (2563). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ
เทคโนโลยีดิจิทัลของนักศึกษานักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสาร
มหาวิทยาลัยราชภัฏลาปาง*, 9(1), 64-73.
- เมษา นวลศรี และกุลชาติ พันธวรกุล. (2564). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสมรรถนะดิจิทัลสำหรับ
นักศึกษานักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย*, 49(4), 1-15.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา. (2564). *สมรรถนะดิจิทัล : Digital Competency*. บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภกร ถิธธรรม. (2564). การศึกษาสมรรถนะการปฏิบัติงานด้านดิจิทัลของบุคลากรสำนักบริหารและ พัฒนา
วิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารการบริหารการศึกษา มจร. วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 1(3), 13 -
21.
- ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *ยุทธศาสตร์การพัฒนา
ดิจิทัลเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ*. [http://asqa.psru.ac.th/news/policy_digital\(63-67\).pdf](http://asqa.psru.ac.th/news/policy_digital(63-67).pdf)
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2562). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล* (พิมพ์ครั้งที่ 2). โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานข้าราชการพลเรือน. (2562). *ทักษะด้านดิจิทัลของข้าราชการและบุคลากรภาครัฐเพื่อการ
ปรับเปลี่ยนภาครัฐเป็นรัฐบาลดิจิทัล*. สำนักงานข้าราชการพลเรือน.

https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/attachment/circular/w6-2561-attachment_0.pdf

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วย
การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (พ.ศ. 2562 - 2580)*. กระทรวงการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและ
สังคม.

สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *25 Elements Digital
Competency*. สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

<https://www.dlbaseline.org/digital-competency>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2559). *การเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษาในยุคดิจิทัล*. สำนักงานเลขาธิการ
สภาการศึกษา. <http://backoffice.onec.go.th/upload/OECForum-13.pdf>

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *รายงานการวิจัย สมรรถนะนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา
และแนวทางการพัฒนานักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา ในสังคมที่เปลี่ยนแปลง*. สกศ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). *รายงานการศึกษา เรื่อง แนวปฏิบัติของการสร้างและส่งเสริมการ
รู้ดิจิทัลสำหรับนักศึกษาหลักสูตรการสอนสังคมศึกษา*. บริษัทพริกหวานกราฟฟิคจำกัด.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2560). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School management in digital era)*. ทฤษฎี
ลูกปัญญา. <http://www.trueplookpanya.con/knowledge/52232/-edu>

อริยวัฒน์ เฉลิมกิจ. (2564). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของนักศึกษาหลักสูตร
การสอนสังคมศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด
พระนครศรีอยุธยา*. วารสารมหาจุฬาริชาการ, 8(3), 192 - 204.

Anders Skoy. (March 2016). *What is Digital Competence?*. Center for Digital Dannelsen.

<https://digital-competence.eu/dc/front/what-is-digital-competence/>

UNESCO. (2008). *UNESCO ICT Competency Standards for Teachers: Policy Framework*.

<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000156207>